

Raad van de
Europese Unie

Brussel, 12 maart 2021
(OR. en)

6976/21

SOC 142

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

aan: de delegaties

Betreft: Conclusies van de Raad over het integreren van de vergrijzing in het
overheidsbeleid

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over het integreren van de vergrijzing in het overheidsbeleid, die op 12 maart 2021 volgens de schriftelijke procedure zijn goedgekeurd.

Het integreren van de vergrijzing in het overheidsbeleid**Conclusies van de Raad****DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,****ZICH BEWUST VAN HET VOLGENDE:**

1. De vergrijzing van de bevolking is een EU-breed verschijnsel met sociaal-economische en demografische gevolgen op lange termijn, dat uitdagingen en kansen met zich meebrengt en maatregelen op EU-niveau vereist opdat ouderen hun grondrechten kunnen uitoefenen en zich volledig kunnen ontplooien.
2. Europeanen leven langer dan ooit tevoren en het leeftijdsprofiel van de samenleving verandert snel. Naar schatting¹ zal de gemiddelde levensverwachting in 2060 gestegen zijn met 8,5 jaar voor mannen (tot 84,5 jaar) en met 6,9 jaar voor vrouwen (tot 89 jaar), met relatief kleine verschillen tussen de lidstaten die meer uitgesproken zijn als het op een gezonde levensverwachting aankomt.
3. De bijdrage van ouderen aan alle aspecten van de samenleving - of het nu gaat om economische prestaties op het werk, als ondernemer (producent) of als consument, of om hun bijdrage aan sociale samenhang als vrijwilliger, mantelzorger of pleitbezorger van intergenerationeel leren met al hun opgebouwde kennis en ervaring - wordt erkend in de beleidsdebatten op het niveau van de Unie en in een toenemend aantal lidstaten.
4. Ouderen vormen geen homogene groep. Zij hebben behoeften, voorkeuren en kansen die in de loop van hun leven evolueren.

¹ *Ageing Europe*, Eurostat, uitgave 2019, <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-books/-/KS-02-19-681>.

5. Hoewel er de afgelopen decennia aanzienlijke successen zijn geboekt bij de bestrijding van armoede onder ouderen, is men het er in brede kring over eens dat ouderen² - met name oudere vrouwen³ - een hoog risico lopen op armoede of sociale uitsluiting. Het inkomen van ouderen ligt gemiddeld iets lager (92 %) dan dat van de totale bevolking. Toch zijn hun armoedecijfers lager (16,1 % tegen 16,5 % voor de totale bevolking van de EU-27 in 2019), wat te danken is aan een gelijkere inkomensverdeling bij ouderen. Sociale overdrachten, en met name pensioenen, spelen een belangrijke rol bij de verlaging van het armoederisico voor ouderen, maar het effect ervan verschilt sterk van lidstaat tot lidstaat.
6. Hoewel verboden bij EU-recht is leeftijdsdiscriminatie, ook "agisme" genoemd, een vaak voorkomend verschijnsel dat ouderen stigmatiseert en raakvlakken heeft met andere discriminatiegronden. De complexiteit en het multidimensionale karakter van leeftijdsdiscriminatie nopen tot een integrale multisectorale en intersectionele aanpak en een krachtige en brede inzet voor de vergrijzingsagenda op alle niveaus van de samenleving. Tegelijkertijd moeten nieuwe bronnen van discriminatie en uitsluiting van ouderen worden voorkomen, bijvoorbeeld door ouderen te ondersteunen bij het verwerven van de vaardigheden die zij nodig hebben om deel te nemen aan een samenleving die snel verandert door de digitale transformatie en de groene transitie. Leeftijdsdiscriminatie heeft een negatieve impact op de kansen, de participatiegraad, de gezondheid en het welzijn van mensen, en vindt plaats in verschillende contexten zoals de arbeidsmarkt, de lokale gemeenschap, het sociale milieu, de consumentenmaatschappij, de politiek en de media.
7. Het is van essentieel belang dat de socialebeschermingsstelsels van de lidstaten op adequate en houdbare wijze worden afgestemd op de behoeften van alle leeftijdsgroepen. Daarom is het cruciaal dat volledig rekening wordt gehouden met de vergrijzing van de bevolking met het oog op het stimuleren van veranderingen in deze context⁴. Het is ook van fundamenteel belang om naar intergenerationele rechtvaardigheid te streven en om het evenwicht in sociale ondersteuning van alle leeftijdsgroepen te bewaren.

² https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1

³ Catalogus van publicaties - Werkgelegenheid, sociale zaken en inclusie - Europese Commissie (europa.eu)

⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_structure_and_ageing.

8. Geweld tegen ouderen, dat zich in verschillende vormen kan voordoen zoals fysiek, psychologisch, seksueel of economisch geweld, achterlating, misbruik of verwaarlozing, is een opkomend multidimensionaal probleem. Het heeft vele facetten en komt zowel in familiale als in institutionele contexten voor. Ondanks een groeiend bewustzijn blijft dit geweld een mensenrechtenprobleem en een sociaal verschijnsel dat vaak moeilijk te detecteren is vanwege nauwe banden of de ongelijke machtsverhoudingen tussen de betrokkenen. Daarom is er behoefte aan robuuste preventie- en interventiemethoden, alsmede aan op maat gesneden, op de gemeenschap gebaseerde en andere monitoringinstrumenten. Geweld, meer bepaald huiselijk geweld, heeft grote gevolgen voor oudere vrouwen. Zij kunnen zich immers in een bijzonder kwetsbare positie bevinden en moeilijk toegang tot ondersteunende diensten krijgen.
9. Sociale isolatie en ongewenste eenzaamheid, die het gevolg zijn van het niet participeren in algemene gemeenschapsgebaseerde activiteiten, moeten worden voorkomen. Daartoe kan onder meer de digitale geletterdheid, meer bepaald van vrouwen, worden gestimuleerd, waardoor mensen gemakkelijker toegang kunnen krijgen tot culturele en vrijetijdsactiviteiten, tot goederen en diensten, ook financiële diensten, tot mogelijkheden voor een leven lang leren en opleidingen, en tot re-integratie, gezondheidszorg en sociale voorzieningen, met het oog op het stimuleren van een waardig, zinvol, gezond en actief leven.
10. De wereldwijde COVID-19-pandemie heeft een buitensporige invloed gehad op de lichamelijke en geestelijke gezondheid van heel wat ouderen. Maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid, en met name sociale beperkingen, hebben nadelige gevolgen voor deze specifieke groep en versterken de bovenbedoelde sociale isolatie.
11. De verwachtingen, mogelijkheden en behoeften van ouderen moeten in aanmerking worden genomen in het besluitvormingsproces van regeringen en andere overheidsinstanties, zowel op nationaal als op regionaal en lokaal niveau.
12. Er moet worden gezorgd voor toegang tot op de mens gerichte en geïntegreerde zorgdiensten op maat en voor deelname aan besluitvormingsprocessen.

13. De gestaag toenemende levensverwachting vormt een uitdaging, maar schept ook mogelijkheden voor de sociale steun, de gezondheidszorg en de langdurige zorg, de sociale zekerheid en de sociale bescherming (met name pensioenregelingen), de arbeidsomstandigheden en de veiligheid en gezondheid op het werk, de arbeidsmarkten, families en de verhoudingen tussen de generaties. Daartoe zijn vooruitplannen, bewustwording van het potentieel van ouderen en aanpassingsvermogen, met name aan de maatschappelijke, digitale en financiële realiteit, nodig.
14. De "zilveren economie" kan in de Unie zorgen voor werkgelegenheid en economische groei in diverse sectoren, met name in de gezondheidszorg en de langdurige zorg. Ze kan innovatie stimuleren door op een efficiëntere manier gezondheids-, sociale en digitale diensten van hoge kwaliteit te helpen leveren.
15. De professionele trajecten van oudere werknemers werden tot op zekere hoogte opgebouwd rond activiteiten en beroepen waar steeds minder vraag naar is. Het is dan ook een grote uitdaging om de vaardigheden en de kennis van deze werknemers te actualiseren en aldus onvrijwillig vroegtijdig uittreden en verlies van productiepotentieel te voorkomen. Naast de inherente waarde van hun opgebouwde beroepservaring en -kennis kunnen oudere werknemers een belangrijke rol spelen bij het vergemakkelijken van de overdracht van kennis, vaardigheden en knowhow tussen de generaties. Daarom moet prioriteit worden gegeven aan taakaanpassing en aanpassing van de arbeidsintensiteit, alsmede aan het stimuleren van gezonde werkomgevingen, het vergemakkelijken van mobiliteit en het waarderen van een leven lang leren.
16. De huidige sociale structuur en de maatregelen inzake de vergrijzing van de bevolking zijn vaak sectoraal en versnipperd, en meestal gericht op lichamelijke gezondheid, terwijl er geen aandacht is voor de broodnodige langetermijnvisie voor het bereiken van een geestelijke gezondheid en welzijn in meer algemene zin. Leeftijd en vergrijzing kunnen een aantal kansen bieden indien ze goed worden geïntegreerd in alle relevante beleidsterreinen.
17. Bij het tot stand brengen van een samenleving voor alle leeftijden die ingesteld is op mensen die actief oud worden en langer leven, en tevens een waardig, kansrijk en vol leven leiden, is het belangrijk het recht op en de toegang tot participatie, besluitvorming en autonomie te waarborgen.

18. Betaalbare, veilige en toegankelijke huisvesting met toepassing van een "universeel ontwerp", kan gezondheid, welzijn en sociale interactie in stand houden of verbeteren naarmate mensen ouder worden, en kan de levenskwaliteit en de autonomie aanzienlijk vergroten.
19. De levensstandaard van ouderen wordt beïnvloed door vermogen en toegang tot diensten, met name op het gebied van gezondheidszorg en langdurige zorg, maar ook door toegang tot werk en deelname aan de samenleving. Beschikbare, toegankelijke, houdbare en betaalbare openbare of gesubsidieerde diensten van goede kwaliteit die aansluiten bij de diverse individuele behoeften van ouderen, zijn belangrijke bepalende factoren voor het waarborgen van een adequate levensstandaard. Oudere vrouwen ontvangen vaak een lager inkomen en lopen meer risico op armoede dan oudere mannen. Dit heeft dikwijls te maken met werktrajecten die worden aangepast en/of onderbroken vanwege zorgtaken, en met lagere lonen in door vrouwen gedomineerde sectoren en beroepen, loondiscriminatie en een pensioenkloof van ongeveer 30 %⁵.
20. Naar aanleiding van het Internationaal Actieplan van Madrid inzake vergrijzing van de VN en de daarmee verband houdende regionale uitvoeringsstrategie van de Economische Commissie voor Europa (VN/ECE) (MIPAA/RIS) en de Index voor actief ouder worden⁶, alsmede de ministeriële verklaring van Lissabon van 2017 op de vierde ministeriële conferentie van de VN/ECE over vergrijzing, getiteld "A Sustainable Society for All Ages: Realizing the potential of living longer" en het VN-decennium voor gezond ouder worden 2021-2030, werd het noodzakelijk geacht de vergrijzing verder te integreren in relevante beleidsterreinen en leeftijdsdiscriminatie in welke vorm dan ook te bestrijden, waarbij de EU-lidstaten richtsnoeren worden aangereikt voor de ontwikkeling van transversale beleidsmaatregelen in de hele samenleving.

⁵ De pensioenkloof tussen mannen en vrouwen dichten?

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200207-1>

⁶ Gezamenlijk opgesteld door de Europese Commissie en de VN/ECE.

21. De Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling van de Verenigde Naties en de bijbehorende doelstellingen vormen een mondiale blauwdruk om duurzame ontwikkeling op evenwichtige wijze tot stand te brengen, en beogen de mensenrechten van eenieder, ongeacht leeftijd, te verwezenlijken, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren, onder wie ouderen.
22. Voor het integreren van de vergrijzing is een multidimensionale strategie nodig waarin thema's in verband met actief ouder worden en lang leven, alsook aspecten van inter-generationale rechtvaardigheid, worden geïntegreerd in alle beleidsterreinen op alle besluitvormingsniveaus.
23. De Europese pijler van sociale rechten is erop gericht het dagelijks leven van alle burgers, op alle leeftijden, rechtvaardig te maken en te ondersteunen door middel van gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt, eerlijke arbeidsvoorwaarden en adequate sociale bescherming en inclusie. Vele beginselen van deze pijler zijn van cruciaal belang voor de ondersteuning van het beleid inzake actief ouder worden en de gelijke participatie en betrokkenheid van ouderen in onze economieën en samenlevingen.
24. De Commissie heeft de strategie voor de rechten van personen met een beperking aangenomen met het oog op de uitvoering van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, teneinde te zorgen voor de volledige sociale en economische inclusie in de samenleving van personen met een beperking, met inbegrip van ouderen, zonder discriminatie en met volledige eerbiediging van hun rechten.
25. Met het Groenboek van de Commissie over de vergrijzing⁷ werd het startsein gegeven voor een breed openbaar debat over de uitdagingen en kansen van de vergrijzende samenleving in Europa, waarbij aandacht wordt besteed aan de universele impact van ouder worden op alle generaties en levensfasen. Het bouwt voort op het verslag over de gevolgen van demografische veranderingen⁸, waarin de belangrijkste feiten van de demografische verandering en de waarschijnlijke gevolgen ervan worden uiteengezet;

⁷ Doc. 5827/21.

⁸ Doc. 8991/20.

VERZOEKT DE LIDSTATEN, OVEREENKOMSTIG HUN BEVOEGDHEDEN, REKENING HOUDEND MET NATIONALE OMSTANDIGHEDEN EN MET INACHTNEMING VAN DE ROL EN DE AUTONOMIE VAN DE SOCIALE PARTNERS, OM:

26. een nationaal strategisch kader voor het integreren van de vergrijzing **UIT TE STIPPELEN** indien dit er nog niet is, waarin richtsnoeren en aanbevelingen worden gegeven over de wijze waarop maximaal voordeel kan worden gehaald uit de toenemende levensverwachting van de bevolking, de potentiële risico's ervan kunnen worden ondervangen en de belangrijkste eruit voortvloeiende uitdagingen kunnen worden aangepakt, en hiermee rekening te houden in alle desbetreffende nationale, regionale en lokale beleidsmaatregelen, met inachtneming van het bestaande beleidskader op Unieniveau;
27. een coherent, gecoördineerd en sectoroverstijgend overheidsbeleid **TE STIMULEREN** als antwoord op de complexiteit van de uitdagingen en de kansen die een langere levensverwachting met zich brengt, waarbij vlotte overgangen gedurende de hele levenscyclus mogelijk worden gemaakt;
28. **TE ZORGEN** voor een multidisciplinaire en op de hele levensduur afgestemde aanpak van de vergrijzing, die gebaseerd is op de mensenrechten, rekening houdt met aspecten van gendergelijkheid en alle belanghebbenden van de publieke, de particuliere en de derde sector, alsmede de doelgroepen hierbij betreft. Een aanpak te overwegen die ingaat op de behoeften van mensen van alle leeftijden, onder meer indachtig het feit dat jong beginnen een voorwaarde is voor welzijn op oudere leeftijd;
29. de toegang tot en de kwaliteit van gezondheidszorg en langdurige zorg **TE VERBETEREN**, onder meer door toegang te bieden en te garanderen tot diensten voor op ouderen gerichte, geïntegreerde zorg, en door het bevorderen van een betere integratie van gezondheids- en sociale diensten om de fysieke en cognitieve capaciteiten van ouderen te behouden en te verbeteren;
30. de socialebeschermingsstelsels **VERDER TE MODERNISEREN** en onder andere het evenwicht te verzekeren tussen een adequate dekking van alle leeftijdsgerelateerde risico's, de financiële houdbaarheid en een billijke verdeling van de lasten tussen de generaties, en zodoende waardigheid gedurende het hele leven te waarborgen;

31. alternatieve en flexibelere pensioentrajecten TE OVERWEGEN met stimulansen voor een langer actief beroepsleven;
32. TE ZOEKEN naar innovatieve en creatieve mechanismen ter bevordering van inter-generationale solidariteit en interactie, door vrijwilligerswerk onder ouderen en jongeren te bevorderen en aldus eenzaamheid en isolatie te voorkomen, en alle vormen van geweld, waaronder gendergerelateerd en huiselijk geweld, misbruik en verwaarlozing ten aanzien van ouderen te bestrijden;
33. ZICH IN TE SPANNEN om actief en gezond ouder worden aan te moedigen en de volledige integratie van ouderen in de samenleving en de gemeenschap te stimuleren;
34. DOOR TE GAAN MET HET DICHTEN van, waar nodig, lacunes in de bescherming van de rechten van ouderen, en agisme en leeftijdsdiscriminatie ook buiten de arbeidsmarkt te bestrijden, onder meer op het gebied van onderwijs en opleiding, toegang tot goederen en diensten, en sociale bescherming, volgens het in punt 30 vermelde evenwicht;
35. sociale oplossingen AAN TE PASSEN aan de specifieke individuele behoeften van ouderen, waar mogelijk en volgens hun wensen;
36. een constructieve cultuur TE ONTWIKKELEN ten aanzien van de diverse groepen ouderen, waarbij een positief imago van hen wordt bevorderd en rekening wordt gehouden met hun uiteenlopende behoeften, mogelijkheden en voorkeuren, teneinde een inclusieve samenleving te stimuleren die geen segregatie of discriminatie van ouderen kent, en waarin geen vooroordelen ten aanzien van hen worden verspreid (gerontofobie);

37. de uitvoering van de richtsnoeren voor actief ouder worden en intergenerationele solidariteit⁹ TE BEVORDEREN, meer bepaald die welke betrekking hebben op de werkomgeving, door de werkplek aan te passen aan de behoeften van een immer vergrijzende beroepsbevolking, onder meer met behulp van een betere digitalisering wanneer dat mogelijk is, veilige en gezonde arbeidsomstandigheden en werktijdregelingen te stimuleren om leeftijdsdiscriminatie op de arbeidsmarkt te voorkomen, werkgevers aan te moedigen om oudere werkgevers in dienst te nemen en te houden, waarbij de oudere werknemer, indien hij daarmee instemt, ook na de gebruikelijke pensioenleeftijd kan blijven werken, en door een langer, actiever en gezonder arbeidsleven voor de werknemer mogelijk te maken, met een passende betrokkenheid van de sociale partners binnen hun respectieve bevoegdheden;
38. REKENING TE HOUDEN met de bijzondere voorwaarden of behoeften van oudere mensen met verschillende beperkingen; de toegankelijkheid van producten, diensten en woonruimten te bevorderen, en meer bepaald: diensten voor thuishulp en lokale hulp TE ONTWIKKELEN die ouderen, onder wie personen met een beperking, helpen, en hun huisvesting zo aan te passen dat ze desgewenst veilig thuis kunnen blijven wonen;
39. duurzame stads- en plattelandsplanning TE ONDERSTEUNEN die mobiliteit, gebaseerd op een "universeel ontwerp", veiligheid, gemak en welzijn stimuleert, en deelname aan het sociaal leven voor ouderen en toegang tot alle noodzakelijke diensten en infrastructuur vergemakkelijkt, rekening houdend met hun specifieke individuele behoeften;
40. openbaar vervoer TE ONTWIKKELEN dat toegankelijk is voor alle burgers, met trajecten die voldoen aan de behoeften van ouderen, zodat hun volledige mobiliteit gegarandeerd is;

⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17468-2012-INIT/nl/pdf>

41. (publieke of particuliere) netwerkmechanismen OP TE ZETTEN en het gebruik ervan te bevorderen, met behulp van geïntegreerde en toegankelijke digitale hulpmiddelen die zorgen voor de veiligheid, de gezondheid en het welzijn in alle opzichten van ouderen en waarmee hun behoeften kunnen worden gemonitord, met inachtneming van de gegevensbescherming en de privacy;
42. krachtige investeringen in de "zilveren economie" TE BEVORDEREN als een manier om lokale ontwikkeling, territoriale samenhang en economische groei te stimuleren door de productiviteit en de koopkracht van ouderen op waarde te schatten;
43. REKENING TE HOUDEN met de belangrijke bijdrage die ouderen leveren wanneer zij informele zorg verstrekken aan familieleden, of aan personen met een beperking, en aldus jongere generaties ondersteunen bij het combineren van werk en privéleven; in dit verband, de gelijke verdeling van zorgtaken tussen vrouwen en mannen TE BEVORDEREN; en ondersteunende maatregelen TE ONTWIKKELEN en ondertussen voortgang te maken met de uitbreiding van hoogwaardige en betaalbare formele langdurige zorg om de druk op informele zorgverleners te verlichten;

VERZOEKT DE LIDSTATEN EN DE EUROPESE COMMISSIE, BINNEN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN, MET INACHTNEMING VAN HET SUBSIDIARITEITSBEGINSEL EN ONDER EERBIEDIGING VAN DE ROL EN DE AUTONOMIE VAN DE SOCIALE PARTNERS, OM:

44. een leeftijdsgeïntegreerde benadering TE HANTEREN, die een op rechten en op de levenscyclus gebaseerd perspectief op ouder worden omvat, rekening houdend met en inspeland op diversiteit en uiteenlopende behoeften van vrouwen en mannen in een open samenleving voor alle leeftijden, waarbij recht wordt gedaan aan de duale aanpak voor het integreren van de vergrijzing in het beleid: de vergrijzing van de bevolking én de verantwoordelijkheid van de maatschappij om zich voor te bereiden op en zich aan te passen aan de individuele behoeften van burgers gedurende hun hele leven; actief en gezond ouder worden te blijven aanmoedigen en mogelijk te blijven maken;

45. ERVOOR TE KIEZEN ouderen vanuit een biopsychosociaal en omgevingsperspectief te bekijken, rekening houdend met hun individuele behoeften en voorkeuren, te pleiten voor zelfbeschikking, autonomie en burgerparticipatie, en aandacht te hebben voor het feit dat gezondheidsbevordering en ziektepreventie de levenskwaliteit kunnen verbeteren;
46. gezamenlijk TE WERKEN aan de uitvoering van de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten voor mensen van alle leeftijden, met name die welke verband houden met het recht op toegang tot hoogwaardige gezondheidszorg en langdurige zorg, inkomen en pensioenen voor ouderen, gendergelijkheid, inclusie van personen met een beperking en gelijke kansen;
47. duurzame en gepaste maatregelen TE ONTWIKKELEN om solidariteit en rechtvaardigheid binnen en tussen de generaties te waarborgen, duurzaamheid maar ook sociale samenhang te versterken, en rekening te houden met de behoeften, verwachtingen, verantwoordelijkheden en mogelijkheden van de huidige en toekomstige generaties;
48. TE ERKENNEN dat een langer actief leven noopt tot onder meer betere investeringen op een aantal beleidsgebieden, zoals een leven lang leren, veiligheid en gezondheid op het werk, aanpassingen van de werkplek en de woning, gezondheidszorg en langdurige zorg, ter ondersteuning van de maatregelen die worden beoogd in de conclusies van de Raad over mensenrechten, participatie en het welzijn van ouderen in het tijdperk van digitalisering¹⁰;
49. TE PLEITEN voor de inclusie van vertegenwoordigers uit verschillende leeftijdsgroepen in alle stadia van openbare besluitvormingsprocessen die de positie van ouderen versterken, met behulp van investeringen in een leven lang leren, teneinde hun civiele en politieke participatie te vergroten;
50. de bijzondere situatie van oudere werknemers AAN TE PAKKEN binnen de strategische kaders voor gezondheid en veiligheid op het werk, waardoor beter kan worden omgegaan met de vergrijzing op het werk;

¹⁰ Doc. 11717/2/20 REV 2.

51. de vaardighedenagenda voor Europa UIT TE VOEREN, een leven lang leren voor iedereen te promoten, ook voor ouderen, teneinde hun vaardigheden op peil te houden en te verbeteren en aldus hun actieve participatie aan de arbeidsmarkt en hun sociale inclusie te ondersteunen, meer bepaald door de ontwikkeling van digitale vaardigheden, in het bijzonder voor vrouwen;
52. actief burgerschap en participatie van ouderen TE BEVORDEREN op Unie-, nationaal, regionaal en lokaal niveau;
53. DE BALANS OP TE MAKEN van en VOORT TE GAAN met maatregelen voor het aanpakken van de gevolgen van de COVID-19-pandemie voor zorgontvangers, in het bijzonder ouderen, zorgverleners en voor de samenleving en de economie in het algemeen, met inbegrip van de sector langdurige zorg;
54. de strategie voor de rechten van personen met een handicap 2021-2030 IN ACHT TE NEMEN en bijzondere aandacht te besteden aan ouderen met een beperking. Deze strategie TE PROMOTEN op Unieniveau en in de lidstaten, opdat hiermee rekening wordt gehouden bij het ontwikkelen van een nationaal beleid voor personen met een beperking;
55. debatten AAN TE MOEDIGEN en deelname aan de openbare raadpleging over het Groenboek inzake de vergrijzing TE STIMULEREN, opdat ouderen zich ten volle kunnen ontplooiën, waarbij onderwerpen gaande van het bevorderen van een gezonde levensstijl en een leven lang leren tot het versterken van de gezondheids- en zorgstelsels aan bod komen;

VERZOEKT HET COMITÉ VOOR DE WERKGELEGENHEID EN HET COMITÉ VOOR SOCIALE BESCHERMING OM:

56. in hun overwegingen over onder hun bevoegdheid vallende beleidsgebieden de levensloopbenadering TE BLIJVEN BEVORDEREN;

57. wederzijds leren en het delen van beste praktijken **TE BLIJVEN STIMULEREN**;
58. **DOOR TE GAAN** met het ontwikkelen van betrouwbare en internationaal vergelijkbare indicatoren voor het meten van het welzijn van ouderen op alle beleidsterreinen die onder de bevoegdheid van de Comités vallen;

VERZOEKT HET COMITÉ VOOR SOCIALE BESCHERMING OM:

59. de gezamenlijke analytische werkzaamheden met de Europese Commissie over de toereikendheid van pensioenen en langdurige zorg **VOORT TE ZETTEN** en periodiek het gezamenlijk verslag over de toereikendheid van de pensioenen en het gezamenlijk verslag over langdurige zorg op te stellen.
-